

ΗΜΕΡΑ ΜΝΗΜΗΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ΄ 19 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2021

Η σύγχρονη ιστορία του ελληνισμού έχει να παρουσιάσει αρκετές εξέχουσες πολιτικές φυσιογνωμίες, που άφησαν ανεξίτηλα τη σφραγίδα τους στην αγωνιστική πορεία του Έθνους. Ξεχωριστή θέση κατέχει ανάμεσα τους και ο Εθνάρχης Μακάριος Γ΄.

Ο Μακάριος γεννήθηκε στο χωριό Παναγιά της επαρχίας Πάφου στις 13 Αυγούστου 1913. Γιος ενός βοσκού ο μικρός Μιχάλης προτιμούσε πιο πολύ τα γράμματα παρά να βοηθά τον πατέρα του στη βοσκή του κοπαδιού. Αριστούχος αποφοίτησε από το Δημοτικό Σχολείο του χωριού του και στη συνέχεια μπήκε καλογεράκι στη Μονή Κύκκου. Αργότερα ο ηγούμενος του Μοναστηριού τον έστειλε στο Παγκύπριο Γυμνάσιο από το οποίο όταν τέλειωσε, έγινε καθηγητής του Γυμνασίου του Μοναστηριού. Τότε έγινε διάκονος και πήρε το όνομα Μακάριος. Η δίψα του για ανώτερες σπουδές τον οδήγησε στη Θεολογική Σχολή Αθηνών το 1938, από όπου αποφοίτησε με διάκριση. Το 1942 εγγράφεται και στη Νομική Σχολή της Αθήνας. Αμέσως μετά, με υποτροφία του Παγκόσμιου Συμβουλίου Εκκλησιών πήγε για ανώτερες θεολογικές σπουδές στη Βοστώνη των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

Στα τριάντα επτά του χρόνια ήταν ο Αρχιεπίσκοπος Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου. Έπειτα αξιώθηκε το χάρισμα του ποιμενάρχη ενός ολόκληρου λαού, ως πρώτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Υπήρξε πάντοτε μπροστάρης στους αγώνες του λαού του και δε σταμάτησε ούτε λεπτό να αγωνίζεται μέχρι το θάνατό του. Επέδειξε αδάμαστο σθένος για την ανακήρυξη της κυπριακής ανεξαρτησίας. Ο ίδιος δήλωνε πάντα πως:

«...όσο η καρδιά αυτή κτυπά, οι παλμοί της θα είναι παλμοί αγώνα για τη σωτηρία της Κύπρου, θα είναι παλμοί αγώνα για την πρόοδο και την ευημερία του λαού της».

Πρώτο μέλημα ήταν η αποτίναξη του αγγλικού ζυγού, τόσο σε διπλωματικό επίπεδο όσο και στον ένοπλο αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α., όταν τα παλικάρια οδηγούνταν στη δόξα στα πεδία των

μαχών ή ανέβαιναν στην αγχόνη με το όραμα της Ελευθερίας στην καρδιά. Το 1956 οι Άγγλοι τον συνέλαβαν και τον εξόρισαν στις Σεϋχέλλες. Η παγκόσμια κοινή γνώμη ξεσηκώθηκε και ανάγκασε τους Άγγλους να τον αφήσουν ελεύθερο μετά από 13 μήνες εξορία. Με την επιστροφή του στην Κύπρο και τη λήξη του Απελευθερωτικού Αγώνα της Ε.Ο.Κ.Α. υπογράφονται οι συμφωνίες Ζυρίχης – Λονδίνου και αναγνωρίζεται η νεοσύστατη Κυπριακή Δημοκρατία. Το 1959 εκλέγεται πρώτος πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας με εμμονή στα υψηλά ιδανικά και στην ακλόνητη πίστη.

Αγωνίστηκε για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Από πολλούς σπουδαίους ηγέτες χαρακτηρίστηκε «ακάματος εργάτης της ειρήνης» και «σημαιοφόρος της ελπίδας που γεμίζει με εγκαρτέρηση τις καρδιές εκατομμυρίων ανθρώπων». Η συγγραφέας Τατιάνα Γκρίτση – Μιλλιές γράφει:

«Κάθε επαφή μαζί του ήταν η αποκάλυψη της έννοιας του Ηγέτη, ήταν το άγγισμα της ίδιας της Ιστορίας. Όσο πιο απλά εκφραζότανε, όσο πιο σεμνά παρουσίαζε τα προβλήματα ή τις προσδοκίες του, τόσο πιο καιρία σου επιβαλλότανε η μοναδική του προσωπικότητα». [...]

Ήθελε την Κύπρο γέφυρα ειρήνης στην ευαίσθητη αυτή γωνιά της γης. Από το βήμα των Αδεσμεύτων διαδραμάτισε σπουδαίο ρόλο ως κήρυκας της ειρήνης στη διεθνή πολιτική σκηνή. Το ίδιο σταθερά υποστήριζε την ειρηνική συμβίωση όλων των κατοίκων του νησιού, ανεξάρτητα από θρησκεία ή φυλετική καταγωγή λέγοντας:

«Η Κύπρος ανήκει στο λαό της και πρόθεσή μας είναι να εγκαθιδρύσουμε μια Δημοκρατία ακέραιη, αδέσμευτη, κυρίαρχη, μέσα στην οποία να ζουν ευτυχισμένοι Έλληνες και Τούρκοι».

Οι απόψεις του πολλές φορές τον έφεραν αντιμέτωπο με εκείνους που δε συμμερίζονταν το όραμά του, όπως οι αρχηγοί της Χούντας στην Ελλάδα. Τα αποτελέσματα είναι σε όλους γνωστά: πραξικόπημα, εισβολή, πρόσφυγες, αγνοούμενοι, εγκλωβισμένοι. Παίρνοντας τον δρόμο της εξορίας για άλλη μια φορά κατήγγειλε από όλα τα διεθνή βήματα το έγκλημα σε βάρος της πατρίδας του.

Με την επιστροφή του στο νησί, το Δεκέμβριο του 1974, συνεχίζει να διαλαλεί πως:

«Δεν ξεχνούμε τα σκλαβωμένα χωριά και τις πόλεις μας, δεν ξεχνούμε τους σκλαβωμένους τόπους μας που απάνω τους είναι κτισμένες εστίες και βωμοί μα και μέσα τους είναι θαμμένοι γονιοί και πρόγονοί μας».

Η υποδοχή που του επιφυλάχθηκε, ήταν υποδοχή ενός μεγάλου ηγέτη που επέστρεφε στον τόπο του μετά από την αναγκαστική απομάκρυνσή του. Γεμάτος από την πίκρα και τον καημό για το άδικο που χτύπησε το λαό του συνέχισε τον αγώνα για την επούλωση των πληγών, για τη φυσική και εθνική επιβίωση ύστερα από τα ερείπια και το σπαραγμό.

Ο θάνατός του σκόρπισε τον πόνο στις ψυχές του λαού του. Στα εξήντα τέσσερα του χρόνια, στις 3 Αυγούστου 1977, προδομένος από την καρδιά του, άφησε την τελευταία του πνοή.

Το ποίημα του ανώνυμου πρόσφυγα, «Στον Εθνάρχη μας», αποτυπώνει σε λίγους στίχους το βάρος της απώλειας.

Ανοίξαμε το παράθυρό μας να δούμε τη ζωή
κι αντικρίσαμε το θάνατο.

Ένα θάνατο που μας έκοψε τα φτερά,
που μας ορφάνεψε. [...]

Ο ΕΘΝΑΡΧΗΣ ΜΑΣ ΠΕΘΑΝΕ...

Πώς μπορούμε να δεχτούμε τούτο «το μοιραίο»
χωρίς να λυγίσουμε;

Νοιώσαμε μεμιάς τόσο μικροί, τόσο αδύναμοι.

Στα χείλη μας αποτυπώθηκε το ερώτημα
«Τώρα τι θα γίνουμε»;

Πού θα στηρίξουμε τις σπασμένες ελπίδες μας,
την κουρασμένη απαντοχή μας;

«Τώρα τι θα γίνουμε»; [...]

Ανοίξαμε το παράθυρό μας τούτο το πρωινό
και μας χτύπησε η συμφορά στο πρόσωπο...

Ο δημοσιογράφος Φρέντυ Γερμανός στο χρονογράφημά του με τίτλο « Πέτρες, ένας αιώνας πέτρες...» έγραψε:

«Χαμογελούσες Μακάριε... Ενώ το φέρετρο με το σκήνωμά σου κατέβαινε το πρωί στη γωνιά αυτή της κυπριακής γης - που διάλεξες για τελευταία σου κατοικία - εσύ χαμογελούσες. Έτσι είπαν όσοι σε είδαν πριν από λίγες ώρες:

«Είχε ένα παράξενο χαμόγελο στο πρόσωπό του, σα να 'βλεπε πάλι την Κύπρο ενωμένη...»

Την Τρίτη στις 5:15 το πρωί σε ευλόγησε ο Θεός και σου είπε: « Έλα, Μακάριε. Άνοιξε τα μάτια σου και δες πάλι όσα σου στερήσαν οι άνθρωποι...».

Κι εσύ, ενώ όλοι εμείς κλαίγαμε, ξαναείδες την Κυρήνεια:

Από ψηλά το λιμανάκι της ήταν ολόιδιο όπως το είχες δει για τελευταία φορά πριν τρία χρόνια: Τρυφερό και γαλήνιο... και μετά πέταξες πάνω απ' την Αμμόχωστο. Τι όμορφη που είναι η Αμμόχωστος το καλοκαίρι...

Κι ύστερα φτερούγισες πάνω απ' τα περιβόλια της Μόρφου. Και τα δέντρα ανατρίχιασαν καθώς περνούσες μέσα απ' τα φύλλα τους - γιατί τα δέντρα πάντα το καταλαβαίνουν όταν περνά πλάι τους μια ψυχή.

Βλέπεις, απ' εδώ κι εμπρός θα πετάς πια όσο ψηλά θέλεις...» [...]

Ειρήνη Παπαχριστοφόρου, Φιλολόγος